

Willy Russell

Življenjske izkušnje, zaradi katerih je pisateljeval

Rodil se je blizu Liverpoola leta 1947. Šolo je zapustil pri petnajstih. Na mamino željo je postal frizer in ostal v tem poslu šest let. Vmes je nato zamenjal še nekaj služb.

V zgodnji mladosti je začel s pisanjem pesmi, a do svojega 20. leta se je odločil, da po postal dramatik, a hkrati je sprejel še to, da bo postal učitelj. Po osemnajstih mesecih dela kot učitelj so ga sprejeli za nedoločen čas. To mu je pomagalo pri njegovi novi poti pisatelja.

Sam zase pravi: »Šest let sem delal nekaj, česar nisem razumel in imel rad. Imel bi lahko celo svoj salon in se tam upokojil, toda ko sem sedel sam, sem razmišljal le o eni stvari, ki sem jo imel rad in razumel, to je bilo pisanje ...«

Njegova prva dela so bila uprizorjena v Liverpoolu. Eno prvih znanih del je bil muzikal John, Paul, George, Ringo in Bert (1974), ki mu je prineslo tudi mednarodno priznanje. Naslednja potrditev njegove ustvarjalnosti je bila drama Blood Brothers (Krvni bratje, 1983). Hkrati je bila uprizorjena na filmskih platnih, kakor tudi komedija Shirley Valentine, ki je bila sicer napisana leta 1986, filmska verzija pa sega v leto 1989. Postavljajo ga ob bok Alanu Ayckbournu. Njegova dela podirajo tabu teme, in sicer tako kulturne kot rasne in verske.

Komedija in Willy Russell

Poznamo komedije, ki ne nagovarjajo celotne publike. Nekatere pripovedujejo smešnice, kjer se tiho nasmihamo. Nekateri pripovedujejo stare šale, ob katerih nam včasih postane slabo, nekatere komedije nam prikazujejo skeče, ob katerih včasih le ostrmimo. Nekatere komedije kritizirajo značaje, kulturo, religijo. Nekatere so odvisne od našega trenutnega razpoloženja. Kar se nam v eni situaciji zdi smešno, se nam drugič ob isti ne bo zdelo, ker smo imeli slab dan, pa nas je žena zvelkla v gledališče. Shirley Valentine je komedija, kjer se ljudje ob različnih scenah različno smejiijo ali nasmihajo. Nekaterim je ta žanr komedije všeč, nekaterim ne.

Moramo vedeti, da različne zgodovinske okoliščine oblikujejo določeno publiko, ki se smeji le nekaterim komedijam. V 20. stoletju so nas nasmejali Charlie Chaplin, Laurel in Hardy, Peter Sellers in nato John Cleese ali Eddie Murphy. Vsak je bil po svoje klovn, ki je za svojim smešnim obrazom skrival tudi globoko bolečino, ki ji je skušal ubežati. To je močan komičen element. Vsi poznamo briljantni izdelek Charlieja Chaplina Veliki diktator, ki je pod drobnogled spravil enega največjih vojnih zločincev Adolfa Hitlerja ter iz njega napravil satiro.

Willy Russell je iznašel lik razočarane gospodinje. Ena prvih takšnih njegovih dram je bila Vedoželjna Rita (1980), po kateri je bil prav tako posnet film (1983). Kar nekaj analogij bi lahko potegnili s komedijo Shirley Valentine, ki je prvotno pisana kot monodrama, šele nato je bila posneta. Naša Štefka Valentin je gospa, ki se odloči za korak, kjer je potreben pogum. Pogum za življenjsko spremembo. Koliko od nas bi zapustilo varni pristan in se odločilo za novo pot, in to pri njenih poznih štiridesetih (ali po avtorju zgodnjih štiridesetih). Raje vztrajamo v lastnem mučenju, smo žrtve, kot pa da bi se odločili za svobodo. V bistvu je sploh ne znamo prepoznati. Bojimo se resnice, ker nas boli. Boli nas vedenje o lastni nemoči. In v tem je avtor Willy Russell mojster. Saj nam težko življenjsko spoznanje prikaže na satiričen in smešen način. Kdor je sposoben, da se smeji svojim slabostim, je na višji duhovni ravni ter je prerasel lastne frustracije, zato se lahko iz njih norčuje.

To je namen naše Štefke Valentine. Odrekla bo se dotedanji tradiciji in naredila nekaj obratnega, nekaj, kar nihče ne potrebuje, saj je le uporaben predmet. In koliko teh starševskih primerov imam danes, ko vsi ponovno kritiziramo permisivno vzgojo. Štefka Valentin morda ni do sedaj uspela, a zasluži si še eno priložnost. Tega se prične zavedati, a ne vemo, če ji bo uspelo. Strah jo je pred življenjem, ki prihaja. A nas ni vseh? Toda koliko od tistih, ki slutimo ta strah, nas je v resnici pripravljenih premagati to fobijo in stopiti na novo pot. Avtor nas skuša, nam obljublja, nas zavaja, toda le najpogumnejšim morda uspe, pa še ta uspeh najbrž ni trajen. Vedno znova se moramo potrjevati in spoznavati, da je le minljivost edina stanovitnost v življenjskem orkanu nepredvidljivih sunkov vetra ...